

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Het Leven Vande H. Maghet Geertrvyt Abdisse Tot Eisleben

Gertrudis <de Helfta>

T'Hantvverpen, [1607]

Voorreden der navolghende Boecken.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43080

H E T
E E R S T E B O E E C K D E R

invloedinghe des Godtdienstic-
heyts: in het vvelcke ghehandelt vvort
vande Heylicheyt, ende verheuentheynt
der deughden, vvaer door de Stichter-
se des boecs is vermaert ghevveest.

Voorreden der navolghende Boecken.

DE N wtreycker van alle hec
goet, den vertroostenden H.
Gheest, die alwaer, in wat ma-
nieren, ende alst hem ghelieft,
toegheeft: ghelijckerwijs hy
voor hem verkieft het alderbequaemste se-
creet, alwaer hy werckt, ende veropenbaert
sulcs alst hem ghelieft: soo beschickt hy oock
de bequaemste middelen, ende tijt, waerdoor
hy wilt veropenbaert hebben, t'ghene hy
eerstmael tot veel menschen profijt int hey-
melijck ghesproken heeft. Doch dit zijn wy
meest ghewaer worden in sijn dienaresse S.
Geertruyt, de welcke hoe wel die ouervloe-
dighe, ende gheduerighe ghebenedijdinghe
A Godts

S. Geer-
truyt.

VVānc
desen
Boeckge-
schreue is

Profijt vā
desen
Boeck.

Godts niet opgehouden en heeft haer te be-
soecken, ende haer met menichvoudigh
verlichtingen te vernieuwen, so ist nochtan
dat sy niet en heeft begeert, dat alle t'gene da
sy in haer ghevrocht hadde t'samen, endeaer
een yghelijc soude openbaer wordē. VVae
by het oock compt dat desen geheelen Boeck
niet en is beschreuen geweest, op eenen tijt
want het eerste deel is beschreuen naer he
achste iaer van dat sy haer gratie ontfanghe
hadde. Het ander deel is ten eynde gebrogh
int twintighste Iaer. Maer hoe vriendelijc
dat de Heere beyde dese stuckē op dese twee
tijden ontfinck, dat heeft hy met sijn mede
weerdicheyt verthoont. VVāt alst eerste ge
schreuen was, ende sy dat met heel groot
oetmoedicheyt den Heere beuolen hadde
soo heeft sy gehoort dē Heere haer antwoor
den. Niemand en kan van my wegh neme
den memorie-Boeck des ouervloedicheyt
mijnder Goddelijcker soetichz. Eñde Heer
heeft hier noch by ghevoeght seggende: All
devote mensche, die door begeerte vā geeste
lijckē voor ganck in desen Boeck willē lesen
die sal ic soo tot my treckē, en so met my ver
binden, dat hen duncken sal, dat sy dien nie
anders als onder mijn handē en sullen lesen
Ende daer by honck hy noch, waer dat twee
in een bladt van eenen boeck te samen le
sen, daer ist nootzakelijc dat den eenen den
anderens adem gevoele, soo sal ick ooc in my
trecken

trecken de Geest en begeerten vā dien, die in dit Boeck leeft om beneerstinge der devotiē: waer door sal gebeuren, dat het binnenste vā mijne goedertierentz oter hē sal beweeght worde. en wederō so sal ic so geweldelic mijn Godthz in hem geesten blafen, dat sijn binnenstē mensche door mijnen Geest vernieut sal wordē. Maer ooc so wie in sulcker voegē vt desen Boeck yet sal schrijuen, so menighmael als hy dat sal doe, sal ic in hē schieten de schichten der minnen, die in sijn herte ende reyne; ende soete verheuginghen mijnder Godtheyt sullen voortbrenghen. Voorder als t'weede deel vā desen boec geschreuen wert, en sy hier op de wille des Heerē versocht, te weten, die door haer alte grooten ootmoedichz voorleggende haer verworpen thz beschaet was: so heeft de Heere haer seer liefelijc vertroost, onder ander dingē daer byvoegende: ic heb v gegeuen tot een licht van het volck, op dat ghy mijn salighmakinge moegt sijn van t'wterste des aertrijcs, welcke sy verstaende van t'Boeck dat doen ter tijt nauwelijcs begoft vvas, haer ootmoedelijck verwonderēde heeft geseyt: En hoe ist mogelijk o Goet dat yemāt vercrygē sal t'licht des vvetenschaps vvt desen Boec, die ic voor my genomē heb nuz te volmaeckē; nademael het my so regē is voorder te schrijue, dat ic ooc vvey nigh datter geschreuen is, vā sinne bē niet te late vvtgāe. V Vaer op de Heere geantvvoort

Het presijt vā yet vvt desen Boeck te schrijuen.

Ootmoedicheyt van Sinte Geertruye

heeft : Doen ick Hieremiam den Propheet verkoos, hoe wel dat hem dochte dathy noch de gratie des welsprekentheys, noch de bescheydenheys en hadde, segghende : Och och, ick ben een kint, ick en kan niet spreken soo ist nochtans dat ick door sijn wtspraak en volcke en de Conincrijckē verbeteret hebbe. Indier voegen ooc soo wie ick voorghe nomen hebbe door v te verlichten, met he licht mijnder kennisse, ende de rechte waer heyt, ist om moghelijk dat hem dese wel daet soude ontrocken worden, want niemā mijn voorschickinghe beletten kan. Dus di ick voorschickt hebbe, die hebbe ick ooc gheroepen, ende die ick gheroepen hebbe di sal ick oock rechtveerdigh maken, ende da op sulcken maniere alst my ghelieft.

ad Rom.
c. 8. v. 30.

Item op eenen anderen tijdt als sy haer beneerstighde, om vanden Heere te vercrijghen door het Gebedt, dat hy haer soude toelaten, datse soude moghen verbieden den Boeck niet gheschreuen en soude worden, ende dat meest, om dat sy nu soo seer niet ghepraemt en werdt doorde ghehoorsaemheyte van haer ouerste, als sy wel een weynigh tijts te vorē wert. Den Heere heere haer seer minnelijck geantwoort seggende en weet ghy niet dat die door mijnen willegedwongen wort, dat die bouen alle ghehoorsaemheyte gedwongen wort? Nademael dat y kennelijck is dat mijnen wille die niemā

en kan wederstaen, so bevolen heeft, dat desen Boeck geschreuen soude worden, waerom zijt ghy beswaert dien te vervullen, nademael dat ick voor my genomen hebbe den schrijuer te ontfeken, ende getrouwelijck te helpen, ende voor soo vele my belanght, onghequest te bewaren. De Heylighe maghet dit hoorende, ende haeren wille volcommentlijck ouer een stellende met het welbehaghen Godts, heeft geseyt tot den Heere: Hoe dan aldersoetsten Godt beveelt ghy dat desen boeck geheeten worde? Dē Heere heeft geantwoort: Desen Boeck sal genoemt worde *Den Ghesantvande Goddelijcke Goedertierenheyt*. Ende dat niet te vergeefs: want die ouervloedicheyt van mijn goedertierenheyt sal in dien eenighsins van mijn devoot herte voorsmaectt worden. VVaerom de devote Maghet haer seer verwonderende seyde: Nademael de ghesanten, die ghesonden worden, bouen andere meer autoriteyts hebben, wat sult ghy geuen voor autoriteyt desen Boeck, den welckē ghy gheweerdicht hebt met sulcken naem? De Heere heeft geantwoort. Dat gunne ic door de cracht mijn Heer Godtheyt: Dat soo wie desen Boeck leest tot mijn glorie met een goet voornemen, ende ootmoedighe deuotie, ende godtvruchtiche danckbaerheyt, soo dat hy begeert gheacht te worden, sal verweruē vergeuenisse an sijn daghelijckse sonden, ende krijghen gratie

Den Ghesantvande Goddelijcke Goedertierenheyt.

de autoriteyt van desen Boeck.

de vruchte van desen Boeck.

gratie vā geestelijcke vertroostingē, cñ hy sijn bequaē worden om mijn ouervloedige gratie te vercrijghē: maer als sy in haer gebedt verstant, dat het den Heere beliefdē datmen den Boeckē soude t'samen voegen: ende besorght zijnde vragde in wat manieren dat dit soude geschieden, ouermits dat hy elck sijnen tijt selfs gheweerdicht hadde te gheuen, heeft den Heere geantwoort: 'Gebeurt dicwils dat opzicht vāt wtvercore kint, beyde sijn oude ooc liefelijc aengesien wordē: ende waerom en soude ic dat ooc niet doē, als ic bevolē heb datmen vā twee eenen Boeck maken soude. En daerō vāde twee tijtēlen ist vā noode den Boeck eenen crijge, te weten, *Den Ghesant der gedachtenisse vande ouervloedichz. der Goddelijker Goedertierenheyt.* Om dat hy soude zijn eenē *Ghesant* by mijn wtvercorene en tot e ghedenckenisse van mijn Goddelijck: ghedertierenthz. Voorts om dat het blijkt, dat t'gene datter volghen sal dat de Goddelijckē gratie, en de Goddelijckē tegenwoordichhe van haer niet eenen oogenblijck tijts gewoen is soo moghtē hem yemant verwonen hoe dat het te verstaen is, t'gene somwel en hier na int vervolgh geseyt wort, te weten de Heere heeft hē haer veropenbaert, ofte Heere is by haer gheweest, al oft hy te voer eerst vā haer gheweest hadde. Soo moet men antwoorden, hoe wel de Heere in der waerheid geduerlijck en dicwils by haer geweest is,

Voor cominge voor den Leser.

Hoe veel de Heere al tijt byde Maghet was, daer by heeft hy hem somvrijlē op een besonder maniere veropenbaert.

nochtans na gelegentheyte der saken ende des tijts (ghelijck soo wanneer datter yet voorts was te brengen, tot onderwijfinge vā haeren euen naesten, op dat sy het soude connen begripen) hy hem dan haer vertoonde in eenige schijnlijcke ghedaente. Het welcke dan meest te kennen wort gegeuē, als dese woorden daer gelesē wordē: dat hy by haer is geweest, ofte dat hy hē haer veropēbaert heeft.

Daer staet oock gade te slaen, dat hoe wel het schijnt dat in desen Boeck geleert wordē dingen die deen den anderen contrarie zijn, datse nochtans niet en zijn contrarie: want Godt die een yeghelijck salicheyt gheeft, en gebruyckt niet alleen eenen wegh, maer verscheyden wegen, ende manieren, om de verdoolde weder tot hē te brengen. Daerom al en sprecet hy maer aen eenen, so ist nochtans dat hy niet alleenlijc eenē, maer vele soect te leeren, ende int besoecken vā eenen, aen vele profijtlijck te zijn. VV aerom dattet ooc redē is, ende seer nootzakelijc, daer verscheydē gelegenthedē der mensche zijn, datter ooc verscheydē raden gegeuē wordē. Ten leste dient hier by gevoeght, dat hoe wel Godt hem geueerdicht heeft dese Maghet te besoeckē, nu op H. dagē, en dā ooc op vverc dagē, geduerlijc sijn gratiē in haer stortēde, en dat op veelderley manierē, oft door verbeeldinge vā lichamelijcke dingē, oft door gelijckenissen, oft door pure verlichtenisse des verstāts, oft door infortinge der weteschapē, dese nochtā hier

eenander
voor co-
minge.

beschreuen worden na het begriip der ver-
franden, so sy best verstaē mogē wordē ende
meer stichtē, in alles de waerheyt bestaende.

onsienlijcke V Vāt t'is blijckelijc dat de onfsienlijcke ende
lijcke din geestelijcke dingen niet anders als door ghe-
gen vvor lijckenisse der lichamelijcke dingē (souden sy
dē vvtgedructdoor door t'menschelijc verstant begrepē vwordē)
fsienlijcke vvt gedruet konnē wordē: en daerom ist vā
noode, datse met mēschelijcke inbeeldingen

Hugo
Victori-
nus.

omlūmert worden. Het welc betuyght *Hugo
de sancto Victore* in een sijn sermoon vādē bin-
nenste mensche: seggēde dat de H. Schrifturē
op datse hen voegē mogē ter beschouwinge
der neder dingen, ende dalen tot de cranchiz
der menschen, betrecken die onfsienlijcke
dingen met gedaentē der fsienlijcker dingen,
ende sy drucken in onse verstaēden haere ge-
dachtenisse door eenighe frayicheyt der be-
haeghlijcker gedaentē. Hier door comt datse
nu de aerde beschrijuen, melc ende honich
vloeyende, nu noemense blommē, nu reuckē
nu so geuen sy te kennē de ouer eē kommin-
ge der hemelscher blijsschappen door gesanc
der mensche en der vogelē. Leest de veropē-
baringe Ioannis en ghy sult vinden Ierusalē
verciert met gout en siluer en peerlen ende
andere gesteentē menichvuldelijc beschreue
en wy weten dat vā diē daer niet en is, daer
nochtās niet en can onbrekē, want daer en is
diergelijcke niet na gedaentē daert nochtans
al is door gelijckenisse, ende dit feyt hy.

HET